

HBI-804

Seat No. _____

B. A. (Sem. - IV) Examination

April / May - 2015

Sanskrit : Paper - CC-403

(9) पंचतंत्रे मित्रभेदम् (पंडित विष्णुशर्मा रचितम्) ।

(२) व्याकरणम् ।

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) नीचेना गद्यखंडोभांथी गभे ते भेनो अनुवाद करो :

८

(9) अस्ति कस्मिंश्चिज्जलाशये कम्बुग्रीवो नाम कच्छपः । तस्य च सङ्कट विकटनाम्नी मित्रे हंसजातीये परमस्नेह कोटिमाश्रिते । तौ च हंसौ नित्यमेव सरस्तीरमासाद्य तेन सहाने कदेवर्षिमहर्षीणां कथा : कृत्वास्तमनवेलायां स्वनीऽसंश्रयं कुरुतः । अथ गच्छता कालेनाना वृष्टिवशात्सरः शनैः शनैः शोषमगमत । ततस्तद्दुःखदुःखितौ तावूचतुः - “भो मित्र ! जम्बालशेषमेतत्सरः सञ्जातं तत्कथं भवान्भविष्यतीति व्याकुलत्वं नो हृदि वर्तते ।”

(२) अथ कदाचिद्द्वज्रद्वयस्य केनचिद्वन्येन मत्तगजेन सह युद्धमभवत् । तेन मदवीर्यात्स दन्तप्रहारैस्तथा क्षतशरीरो विहितो यथा प्रचलितुं न शक्नोति । तदा क्षुत्क्षामकण्ठस्तान् प्रोवाच - “भो ! अन्विष्यतां किञ्चित्सत्त्वं, येनाहमेवं स्थितोऽपि तं व्यापाद्यात्मनो युष्माकमं च क्षुत्प्रणाशं करोमि ।” तच्छ्रुत्वा ते त्रयोऽपि वने सन्ध्याकालं यावद् भ्रान्ताः परं न किञ्चित्सत्त्वमासादितम् ।

(३) अस्ति कस्मिंश्चिद्द्वन्द्वदेशे शमीवृक्षः । तस्य लम्बमानशाखायां कृतावासावरण्य चटकदम्पती प्रतिवसतः स्म । अथ कदाचित्तयोः सुखसंस्थयोर्हे मन्त मेघो मन्दं मन्दं वर्षितुमारब्धः । अतोऽन्तरे कश्चिच्छाखामृगो वातासारसमाहतः प्रीदघुषितशरीरो दन्तवीणां वादयन् वेपमानस्तस्याः शमया मूलमासाद्योपविष्टः । अथ तं लादृशम वलोक्य चटका प्राह - भो भद्र ।

(ब) गभे ते **बे** संदर्भ आपी सभज्जवो : ५

- (१) अरश्चितं तिष्ठति दैवरक्षितं, सुरक्षितं दैवहतं विनश्यति ।
- (२) नष्टं मृतमति क्रान्तं नानुशोचन्ति पण्डिताः ।
- (३) उपदेशो हि मूर्खाणां प्रकोपाय न शान्तये ।
- (४) यावद् व्रजति न भूमौ देशा देशान्तरं दृष्टः ।

२ प्राणीकथाओनो उद्भव अने विकासनी यर्था करो. १४

अथवा

२ चटका-कुञ्जर कथानो सार जशावी बोध लपो. १४

३ प्राणीकथाओनी विशेषता दर्शावी पंयतंत्रनुं प्राणीकथा तरीके मूल्यांकन करो. १४

अथवा

३ पंयतंत्रनी वार्ताओने आधारे पंयतंत्रकारनी शैली यर्था. १४

४ गभे ते **बे** विशे टूंकनोंध लपो : १४

- (१) पंयतंत्रनुं कर्तृत्व
- (२) मत्स्यत्रयकथा ।
- (३) शूचीमुख - वानरयूथयोः कथा ।
- (४) धर्मबुद्धि पापबुद्धयोः कथा ।

૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોનાં ઉત્તર એક-બે વાક્યોમાં લખો :

૧૪

- (૧) પંચતંત્રના વિભાગો કેટલાં છે ? નામ આપો.
- (૨) પંચતંત્રની રચના પાછળ કર્તાનો ઉદ્દેશ વર્ણવો.
- (૩) પંચતંત્રની વાર્તાઓ કઈ શૈલીમાં વર્ણવી છે ?
- (૪) ટિટોડી અને સમુદ્રની કથાનો બોધ લખો.
- (૫) સિંહ-શૃંગાલ કથામાં સિંહ અને તેના બે સેવકોના નામ આપો.
- (૬) તમારા અભ્યાસક્રમમાં સમાવિષ્ટ વાર્તાઓ કેટલી ? નામ આપો.
- (૭) અસ્ ધાતુનું આજ્ઞાર્થ ત્રી.પુ.એ.વ અને વિદ્યર્થ પ્ર.પુ.બ.વ.નું રૂપ લખો.
- (૮) બ્રવામ અને બ્રૂયામ નું રૂપ ઓળખાવો.
- (૯) ઢા ધાતુનું (પર.) આજ્ઞાર્થ બી.પુ.એ.વ. અને (આત્મ.) વિદ્યર્થ ત્રી.પુ.એ.વ.નું રૂપ લખો.
- (૧૦) દદતુ અને દદીમહિ નું રૂપ ઓળખાવો.
- (૧૧) ચિનોતુ અને ચિનુયાત્ નું રૂપ ઓળખાવો.
- (૧૨) કૃ ધાતુનું (પર.) આજ્ઞાર્થ પ્ર.એ.વ. અને (આત્મ.) વિદ્યર્થ ત્રી.પુ.બ.વ.નું રૂપ.